Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2015 m. liepos 16 d.[1]

Byla C-73/14

Europos Sąjungos Taryba
prieš

Europos Komisiją

„Komisijos raštiškas pareiškimas, pateiktas Tarptautiniam jūrų teisės tribunolui Europos Sąjungos vardu — ES sutarties 13 straipsnio 2 dalis, 16 straipsnio 1 dalis ir 17 straipsnio 1 dalis — SESV 218 straipsnio 9 dalis ir 335 straipsnis — Europos Sąjungos išorės atstovavimas — Tarybos prerogatyvų pažeidimas — Lojalus bendradarbiavimas — SESV 263 straipsnis — Priimtinumas“

1. 2013 m. lapkričio 29 d. Europos Komisija pateikė raštišką pareiškimą Europos Sąjungos (toliau – ES) vardu Tarptautiniam jūrų teisės tribunolui (toliau – TJTT) ir paprašė jo pateikti patariamąją nuomonę.

2. Europos Sąjungos Taryba prašo panaikinti 2013 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimą pateikti šį pareiškimą. Palaikoma keleto valstybių narių, ji iš esmės tvirtina, kad Komisija, teikdama raštišką pareiškimą TJTT, turėjo prašyti Tarybos pritarimo ir jį gauti. Taryba teigia, kad to nepadariusi Komisija pažeidė SESV 218 straipsnio 9 dalį ir (arba) Europos Sąjungos sutarties (toliau – ESS) 16 straipsnį (atitinkamai ieškinio pirmojo pagrindo pirma ir antra dalys), taip pat pažeidė lojalaus bendradarbiavimo pareigą (antrasis pagrindas). Savo ruožtu Komisija teigia, kad ji turėjo teisę pateikti šį pareiškimą be Tarybos pritarimo ir kad visapusiškai bendradarbiavo su Taryba.

3. Šalių ginčas iš esmės kilo dėl to, kad buvo siekiama išsiaiškinti, kuri ES institucija turi teisę priimti sprendimą dėl ES pozicijos prieš kreipiantis į teisminę instituciją, įsteigtą laikantis tarptautinio susitarimo, kurio susitariančioji šalis yra ES.

4. Išnagrinėsiu įvairius šio ypač svarbaus klausimo aspektus, tačiau, mano manymu, Tarybos pateiktas ieškinys iš esmės yra nepriimtinas ir vien dėl to turėtų būti atmestas.

TJTT taikoma teisė

5. ES kartu su valstybėmis narėmis yra Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (angl. *UNCLOS*) susitariančioji šalis[2].

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Priimta 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje (1833, Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 3) UNCLOS konvencija įsigaliojo 1994 m. gruodžio 16 d. Žr. 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimą 98/392/EB dėl Europos bendrijos Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos ir 1994 m. liepos 28 d. susitarimo, susijusio su jos XI dalies įgyvendinimu, patvirtinimo (OL L 179, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 3 t., p. 260).

6. TJTT yra įsteigtas pagal UNCLOS. Jam taikoma ši konvencija, ypač VI priedas, kuriame išdėstytas jo statutas.

7. TJTT statuto 16 straipsnyje reikalaujama, kad Tribunolas priimtų savo darbo reglamentą. Šio statuto 20 straipsnyje nurodyta, kad į TJTT gali kreiptis Valstybės Šalys.

8. Pagal TJTT darbo reglamento 133 straipsnį, kuris taikomas patariamosios nuomonės priėmimo procedūrai TJTT Ginčų dėl jūros dugno kolegijoje, TJTT ragina UNCLOS susitariančiąsias šalis teikti raštiškus pareiškimus dėl klausimo (-ų), kuris (-ie) keliamas (-i) prašyme dėl patariamosios nuomonės.

9. Pagal TJTT darbo reglamento 138 straipsnio 1 dalį TJTT „teikia patariamąją nuomonę teisiniu klausimu, jeigu su [UNCLOS] tikslais susijusiame tarptautiniame susitarime konkrečiai nurodyta, kad turi būti kreipiamasi į [TJTT] dėl tokios nuomonės pateikimo“. 138 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad tokiomis aplinkybėmis TJTT „*mutatis mutandis* taiko 133–137 straipsnius“.

ES teisė

Europos Sąjungos sutartis

10. ESS 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Kiekviena institucija veikia neviršydama Sutartyse jai suteiktų įgaliojimų ir laikydamasi jose nustatytų procedūrų, sąlygų bei tikslų. Institucijos lojaliai tarpusavyje bendradarbiauja.“

11. ESS 16 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nustatyta, kad Taryba „vykdo politikos formavimo ir koordinavimo funkcijas laikydamasi Sutartyse nustatytų sąlygų“. Likusiose 16 straipsnio dalyse nustatytos bendrosios Tarybos veiklos taisyklės. Visų pirma ESS 16 straipsnio 3 dalyje numatyta: „Išskyrus atvejus, kai Sutartyse numatyta kitaip, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.“

12. ESS 17 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Komisija remia bendruosius Sąjungos interesus ir imasi atitinkamos iniciatyvos šiuo tikslu. Ji užtikrina, kad Sutartys ir priemonės, kurių jomis vadovaudamosi imasi institucijos, būtų taikomos. Ji prižiūri [ES] teisės taikymą kontroliuojant [ES] Teisingumo Teismui. <...> Ji atlieka koordinavimo, vykdomąsias ir valdymo funkcijas Sutartyse nustatytomis sąlygomis. Išskyrus bendrą užsienio ir saugumo politiką bei kitus Sutartyse nustatytus atvejus, ji užtikrina [ES] atstovavimą išorės santykiuose. <...>“

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

13. ES išorės veiksmai reglamentuojami SESV penktojoje dalyje, kurios V antraštinė dalis susijusi su tarptautiniais susitarimais. Remiantis antraštinėje dalyje esančiais 216 ir 217 straipsniais ES suteikiama teisė sudaryti susitarimus su viena ar daugiau trečiųjų šalių ar tarptautinių organizacijų, o SESV 218 straipsnyje nustatyta tvarka, pagal kurią deramasi dėl tokių susitarimų ir jie sudaromi. Jo atitinkamose nuostatose numatyta:

„1. Nepažeidžiant 207 straipsnyje [bendra prekybos politika] nustatytų konkrečių nuostatų, derybos dėl susitarimų tarp [ES] ir trečiųjų šalių arba tarptautinių organizacijų vedamos ir jie sudaromi toliau išdėstyta tvarka.

2. Taryba leidžia pradėti derybas, priima derybinius nurodymus, leidžia pasirašyti ir sudaryti susitarimus.

3. Komisija <...> teikia rekomendacijas Tarybai, o ši priima sprendimą, kuriuo įgalioja pradėti derybas ir kuriuo <...> skiriamas [ES] derybų grupės derybininkas <...>

4. Taryba gali duoti nurodymus derybininkui <...>

5. Taryba, remdamasi derybininko pasiūlymu, priima sprendimą, kuriuo įgaliojama pasirašyti susitarimą <...>

6. Taryba, remdamasi derybininko pasiūlymu, priima sprendimą dėl susitarimo sudarymo.

7. Sudarydama susitarimą, Taryba gali, nukrypdama nuo 5, 6 ir 9 dalių nuostatų, įgalioti derybininką [ES] vardu patvirtinti susitarimo pakeitimus, kai susitarimas numato, kad jie turi būti priimami pagal supaprastintą procedūrą arba kai juos priima pagal tą susitarimą įsteigtas organas. Taryba gali tokiam įgaliojimui nustatyti konkrečias sąlygas.

8. Laikydamasi tos tvarkos Taryba visais atvejais sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.

Tačiau ji sprendžia vieningai [konkrečiai nurodytais atvejais].

9. Taryba, remdamasi Komisijos <...> pasiūlymu, priima sprendimą, kuriuo <...> nustatomos pozicijos, kurios [ES] vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą.

10. Europos Parlamentas nedelsiant ir išsamiai informuojamas visais šios procedūros etapais.

11. [Šioje dalyje nustatyta tvarka, pagal kurią gaunama Teisingumo Teismo nuomonė dėl to, ar numatytas sudaryti susitarimas yra suderinamas su Sutarčių nuostatomis ir nurodytos neigiamos nuomonės pasekmės].“

14. SESV 263 straipsnio pirmojoje, antrojoje ir šeštojoje pastraipose nurodyta:

„[ES] Teisingumo Teismas prižiūri teisėkūros procedūra priimtų teisės aktų, Tarybos, Komisijos ir Europos centrinio banko priimtų teisės aktų, išskyrus rekomendacijas ir nuomones, ir Europos Parlamento bei Europos Vadovų Tarybos aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą. Jis taip pat prižiūri [ES] įstaigų ar organų aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą.

Šiuo tikslu Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti valstybės narės, Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos pateiktus ieškinius dėl kompetencijos trūkumo, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, Sutarčių ar kokios nors su jų taikymu susijusios teisės normos pažeidimo arba piktnaudžiavimo įgaliojimais.

<...>

Šiame straipsnyje numatyti ieškiniai pateikiami per du mėnesius nuo akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo.“

15. SESV 264 straipsnyje nustatyta, kad, jei ieškinys yra pagrįstas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas atitinkamą teisės aktą paskelbia negaliojančiu. Tačiau jei Teisingumo Teismas mano, kad tai reikalinga, jis nurodo, kurie paskelbto negaliojančiu akto padariniai lieka galutiniai.

16. SESV 335 straipsnyje nustatyta: „Kiekvienoje valstybėje narėje [ES] naudojasi plačiausiu teisnumu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal jų įstatymus; ji gali įsigyti kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą bei juo disponuoti ir būti šalimi teismo procese. Šiuo tikslu [ES] atstovauja Komisija. Tačiau [ES] atstovauja institucijos, remdamosi savo administracine autonomija, tokiais klausimais, kurie susiję su jų atitinkama veikla.“

JT susitarimas dėl žuvų išteklių

17. Tarybos sprendimu 98/414[3] ES sudarė Susitarimą dėl Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų ištekių ir toli migruojančių žuvų išteklių išsaugojimu ir valdymu, įgyvendinimo (toliau – JT susitarimas dėl žuvų išteklių). Tarybos sprendimo 98/414 3 straipsnyje numatyta:

„Kai Bendrija inicijuoja ginčų sprendimo procedūrą, kaip numatyta [JT susitarime dėl žuvų išteklių], jai atstovauja Komisija. Prieš imdamasi veiksmų Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis, atsižvelgdama į privalomus procedūrinius laiko apribojimus.“

18. TJTT – vienas iš teismų, kuriame gali būti inicijuota tokia byla.

Teisingumo Teismo statutas ir procedūros reglamentas

19. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (toliau – statutas) 21 straipsnyje, be kita ko, numatyta, kad, jei reikia, prie ieškinio pridedamas aktas, kurį prašoma paskelbti negaliojančiu.

20. Teisingumo Teismo procedūros reglamento 120 ir 122 straipsniuose reikalaujama, kad ieškinyje būtų nurodytas, be kita ko, ginčo dalykas ir ieškovo reikalavimai ir pirmiausia pridedamas aktas, kurį prašoma paskelbti negaliojančiu.

21. 150 straipsnyje nustatyta: „Vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu Teismas savo iniciatyva, išklausęs šalis ir generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi dėl su viešąja tvarka susijusių nepriimtinumo pagrindų.“

Ginčo pagrindas

22. 2013 m. kovo 28 d. TJTT gavo prašymą dėl patariamosios nuomonės iš Subregioninės žuvininkystės komisijos (toliau – SŽK); tai tarpvyriausybinė organizacija, atsakinga už bendradarbiavimą žuvininkystės srityje, įsteigta pagal 1985 m. kovo 29 d. Konvenciją, pasirašytą Žaliojo Kyšulio, Gambijos, Gvinėjos, Bisau Gvinėjos, Mauritanijos, Senegalo ir Siera Leonės[4]. ES yra sudariusi žuvininkystės partnerystės susitarimus su penkiomis iš SŽK narių, o su dviem iš jų – protokolus, kuriais suteikiamos žvejybos galimybės mainais už finansinę paramą.

23. Šis prašymas, įregistruotas kaip byla Nr. 21, iš esmės susijęs su klausimais dėl vėliavos valstybių, tarptautinių agentūrų ir pakrančių valstybių teisių, pareigų ir atsakomybės neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos (NNN) žvejybos atvejais ir tausaus bendrų išteklių ir bendro intereso išteklių valdymo užtikrinimo.

3 — 1998 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimas 98/414/EB, kuriuo Europos bendrija ratifikuoja Susitarimą dėl [UNCLOS] nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų ištekių ir toli migruojančių žuvų išteklių išsaugojimu ir valdymu, įgyvendinimo (OL L 189, 1998, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 4 t., p. 3).

4 — 1985 m. Konvencija, pasirašyta Dakare, buvo iš dalies pakeista 1993 m. liepos 14 d. Prajoje, Žaliajame Kyšulyje. Iš dalies pakeistas Konvencijos tekstas pateikiamas tik prancūzų k., jį galima rasti šiuo adresu: http://spcsrp.org / Documents.

24. 2013 m. gegužės 24 d. TJTT paragino UNCLOS susitariančiąsias šalis pateikti savo raštiškus pareiškimus dėl svarstomų klausimų ne vėliau kaip iki 2013 m. lapkričio 29 d. ir nusprendė surengti žodinę procedūrą.

25. Prašymas dėl patariamosios nuomonės keletą kartų aptartas dviejose Tarybos darbo grupėse: Jūrų teisės darbo grupėje (angl. *COMAR*), kurioje svarstyti klausimai, iš esmės susiję su jurisdikcija ir priimtinumu, ir Išorės žuvininkystės politikos darbo grupėje (angl. *FISH*), kurioje svarstyta šių klausimų esmė. Per pradines diskusijas, kurios vyko COMAR 2013 m. balandžio ir liepos mėn., Komisija nurodė, kad jos tarnybos svarsto, ar ES turėtų dalyvauti byloje Nr. 21, ir įsipareigojo atitinkamai konsultuotis su Taryba.

26. 2013 m. rugpjūčio 5 d. Komisija priėmė aiškų sprendimą [5] pateikti raštišką pareiškimą TJTT byloje Nr. 21 ES vardu ir dalyvauti žodinėje procedūroje (1 straipsnis). Ji nurodė savo Teisės tarnybai imtis atitinkamų veiksmų (2 straipsnis). To sprendimo devintoje konstatuojamojoje dalyje nurodytas SESV 335 straipsnis kaip teisinis Komisijos dalyvavimo ES vardu pagrindas, o vienuoliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, remdamasi lojalaus bendradarbiavimo principu, Komisija turėtų informuoti Tarybą per savo kompetentingą darbo grupę.

27. 2013 m. rugsėjo 12 d. FISH posėdyje ir 2013 m. rugsėjo 17 d. COMAR posėdyje Komisija dar kartą patvirtino, kad ji teiks rašytines pastabas ES vardu, ir nurodė, jog pagal SESV 335 straipsnį Tarybos pritarimas nereikalingas, kad Komisija galėtų imtis veiksmų. FISH posėdyje Tarybai pirmininkaujanti valstybė pareiškė, jog buvo būtina, kad Taryba pritartų ES vardu pateikto pareiškimo turiniui, ir paragino Komisiją pateikti raštiško pareiškimo projektą Tarybai ne vėliau kaip iki 2013 m. spalio mėn. pabaigos.

28. 2013 m. spalio 22 d. Komisija išsiuntė Tarybos darbo grupėms pirmąjį darbinį dokumentą, kuriame išdėstė TJTT pateiktino teksto esmę. Įžanginėje šio dokumento dalyje paminėtas 2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimas, kuriame Komisija nusprendė pateikti pastabas ES vardu byloje Nr. 21, ir joje pakartota, kad Tarybos darbo grupės bus apie tai informuotos laikantis lojalaus bendradarbiavimo principo. Komisija taip pat pabrėžė, kad ji visapusiškai atsižvelgs į visus valstybių narių pasiūlymus ir patarimus, siekdama, kad ES byla būtų svaresnė.

29. Šį dokumentą FISH ir COMAR išnagrinėjo atitinkamai 2013 m. spalio 24 ir 30 d., kai Komisija pakartojo, kad Tarybai nepateiks jokio pareiškimo projekto, kuriam prašytų jos pritarimo. Persvarstytos dokumento versijos aptartos per 2013 m. lapkričio 15 ir 22 d. FISH posėdžius. 2013 m. lapkričio 27 d., remdamasis FISH parengta ataskaita, Nuolatinių atstovų komitetas (toliau – COREPER) aptarė šį klausimą. Valstybių narių delegacijos ir pirmininkaujanti valstybė primygtinai tvirtino, kad Taryba, vykdydama savo politikos formavimo funkcijas pagal ESS 16 straipsnį, turi nuspręsti, ar ES turėtų pateikti savo pastabas ir, jei taip, patvirtinti jų turinį. Be to, jei Taryba negali pritarti jokiai pozicijai, susijusiai su tokio pareiškimo pateikimu ES vardu, vadinasi, ES nėra priėmusi jokios pozicijos, ir pareiškimas negali būti pateiktas. Komisija pabrėžė, kad Tarybos pritarimas nėra būtinas ir kad ji pateiks raštišką pareiškimą TJTT.

30. 2013 m. lapkričio 29 d., atsižvelgusi į keleto valstybių narių pateiktas pastabas, Komisija pateikė raštišką pareiškimą ES vardu ir elektroniniu paštu išsiuntė šio pareiškimo kopiją Tarybos sekretoriatui. 2013 m. lapkričio 18–29 d., veikdamos kaip UNCLOS šalys, septynios valstybės narės pateikė savo raštiškus pareiškimus TJTT.

31. Pateikusi pareiškimą dėl šios bylos, 2014 m. kovo 13 d. Komisija pateikė papildomą raštišką pareiškimą per antrą rašytinės procedūros etapą ir dalyvavo 2014 m. rugsėjo 2–5 d. vykusioje žodinėje procedūroje. TJTT savo patariamąją nuomonę pateikė 2015 m. balandžio 2 d.

5 — Sprendimas C(2013) 4989 galutinis (nepaskelbtas „2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimas“).

Procedūra, ieškinio pagrindai ir šalių reikalavimai

32. Taryba savo 2014 m. vasario 10 d. ieškinį grindžia dviem teisiniais pagrindais. Pirmajame pagrinde Taryba teigia, kad užduotis spręsti dėl ES pozicijos tarptautiniuose teisminiuose procesuose priklauso jos kompetencijai pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį arba bet kuriuo atveju pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį. Todėl Taryba mano, kad Komisija, teikdama raštišką pareiškimą TJTT ES vardu, turėjo gauti išankstinį jos pritarimą. Antrajame pagrinde Taryba kaltina Komisiją dėl to, kad ji pažeidė pareigą lojaliai tarpusavyje bendradarbiauti pagal ESS 13 straipsnio 2 dalį.

33. Todėl Taryba prašo Teisingumo Teismo „[p]anaikinti 2013 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimą pateikti „raštišką Europos Komisijos pareiškimą [ES] vardu“ [TJTT] byloje [Nr.] 21 ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas. Taryba pažymi, kad ji neprašo panaikinti Komisijos pareiškimo.

34. Komisija prašo Teisingumo Teismo atmesti ieškinį ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas. Be to, ji prašo Teisingumo Teismo palikti galioti jos sprendimo padarinius, kol per protingą terminą bus priimtas naujas sprendimas.

35. Austrijos, Čekijos, Suomijos, Prancūzijos, Graikijos, Lietuvos, Nyderlandų ir Ispanijos vyriausybės pateikė prašymus leisti įstoti į bylą Tarybos pusėje. 2015 m. balandžio 14 d. posėdyje šalių, Čekijos, Prancūzijos, Nyderlandų, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybių (pastaroji taip pat pritarė Tarybai) atstovai išsakė žodines pastabas. Ta proga Taryba pažymėjo, kad, panaikinus ginčijamą sprendimą, ji neprieštarautų Komisijos prašymui palikti galioti jo padarinius, kol bus priimtas naujas sprendimas.

Vertinimas

36. Kaip minėjau, manau, Tarybos ieškinys yra nepriimtinas dėl toliau nurodytų priežasčių, susijusių su tuo, kad tinkamu laiku nebuvo ginčijamo akto. Ieškinio priimtinumas – tai klausimas, kurį Teisingumo Teismas turi išnagrinėti savo iniciatyva[6]. Iš esmės ir logiškai mąstant jis turi būti išnagrinėtas prieš gilinantis į bylos esmę. Tačiau tam tikrais atvejais šis klausimas buvo apeinamas, kai, nors ieškinio priimtinumas pasirodė abejotinas, Teisingumo Teismas nusprendė, kad sprendimą reikėtų priimti dėl esmės[7].

37. Nesiūlau tokios veiksmų eigos šioje byloje, nes, manau, priimtinumo taisyklės turėtų būti taikomos vienodai, o ne savo nuožiūra. Tačiau pripažįstu, kad šalys siekia aiškaus sprendimo svarbiu klausimu, susijusiu su atitinkamos jų kompetencijos apimtimi ir pareigomis, kaip nustatyta Sutartyse, kaip tik toje situacijoje, dėl kurios kilo ginčas. Todėl pereisiu prie tų klausimų, išdėsčiusi savo argumentus dėl priimtinumo, kuriems, mano manymu, turėtų būti teikiama pirmenybė.

Priimtinumas

38. Tarybos ieškinys grindžiamas SESV 263 ir 264 straipsniais; ji siekia, kad Teisingumo Teismas patikrintų Komisijos akto teisėtumą ir pripažintų aktą negaliojančiu. Tokiose bylose taikomas Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnis ir Procedūros reglamento 120 ir 122 straipsniai.

6 — Žr., pvz., Sprendimo *Ispanija / Taryba*, C-141/05, ES:C:2007:653, 29 punktą.

7 — Žr., pvz., Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C:2004:173, 26 punktą; taip pat žr. generalinio advokato F. G. Jacobs argumentus, išdėstytus jo išvadoje *Italija / Komisija*, C-301/03, EU:C:2005:550, 61–81 punktai.

39. Taryba savo ieškinyje prašo panaikinti „2013 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimą“ pateikti raštišką pareiškimą ES vardu TJTT byloje Nr. 21. Prie ieškinio nepridėtas jokios formos „sprendimas“, o tik paliudijama, kad raštiškas pareiškimas iš tikrųjų pateiktas TJTT 2013 m. lapkričio 29 d. ir kad Taryba buvo informuota apie jo pateikimą tą pačią dieną.

40. Tačiau būtent sprendimas pateikti raštišką pareiškimą yra išimtinai ir neabejotinai tas aktas, kurį Taryba siekia panaikinti. Taryba savo ieškinio išnašoje dėl reikalavimo aiškiai nurodo ir dar kartą savo atsakyme pabrėžia, kad ji nesiekia panaikinti Komisijos TJTT pateikto pareiškimo.

41. Nors 2013 m. lapkričio 29 d. Komisija iš tikrųjų priėmė sprendimą pateikti raštišką pareiškimą, tai galėjo būti tik numanomas sprendimas, nes neįrodyta, kad jis buvo išreikštas kokiu nors dokumentu ar bent žodžiu.

42. Akivaizdu, kad vis dėlto toks sprendimas nebuvo priimtas. 2013 m. rugpjūčio 5 d. Komisija iš tikrųjų aiškiai ir motyvuotai nusprendė pateikti raštišką pareiškimą TJTT byloje Nr. 21 ir nurodė savo Teisės tarnybai šį sprendimą įgyvendinti. Šiam pareiškimui pateikti nebuvo būtinas joks papildomas sprendimas. Byloje nėra įrodymų, kad toks sprendimas buvo priimtas raštu. Nėra jokių požymių, kad Komisija 2013 m. lapkričio 29 d. būtų nusprendusi imtis veiksmų, kurių ji nebūtų numačiusi tame ankstesniame sprendime. Yra tik neginčijamas faktas, kad pareiškimas buvo iš tikrųjų pateiktas, ir Komisija išsiuntė elektroninį laišką Tarybai ir ją informavo apie šį pareiškimą.

43. Jei 2013 m. lapkričio 29 d. nebuvo priimta jokio sprendimo, jis negali būti panaikintas – taip pat negali būti palikti galioti jo padariniai, kol bus priimtas naujas sprendimas. Ginčijamo akto nebuvimas yra absoliuti kliūtis nagrinėti bylą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 150 straipsnį [8]. Tas pats taikoma, ypač tuo atveju, kai apskritai nepriimama jokio akto.

44. Procedūros pagal SESV 263 ir 264 straipsnius tikslas – gauti išvadą, kad aktas, turintis teisinių pasekmių, yra (arba nėra) negaliojantis. Tokia išvada būtų beprasmiška ir tai būtų teismo laiko švaistymas, jei neturėtų apčiuopiamų pasekmių. Procedūra nesiekiama vien pateikti abstrakčią išvadą dėl teisės, kuria reglamentuojami institucijų santykiai, nors, be abejonės, tokios išvados gali būti sudėtinė argumentacijos, kuri reikalinga priimant sprendimą dėl teisės akto galiojimo, dalis [9]. Panaikinimo procedūra negali būti taikoma siekiant tokio sprendimo, jei nėra akto, kurio panaikinimas galėtų paveikti kurią nors teisinę poziciją. Todėl institucijos, teikdamos Teisingumo Teismui prašymus, turėtų atidžiai išnagrinėti savo procedūrines pozicijas, nes šie prašymai gali neatitikti Sutartyse, statute ir procedūros reglamente nustatytų reikalavimų.

45. Tačiau, mano manymu, Tarybos tikslas – užginčyti pagrindinį Komisijos sprendimą teikti raštiškus pareiškimus TJTT be išankstinio Tarybos pritarimo. Atrodytų, jog ji siekė, kad būtų panaikintas 2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimas, kuriame tas pagrindinis sprendimas buvo išdėstytas.

46. Jei Taryba būtų taip pasielgusi, pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą dviejų mėnesių terminas pateikti ieškinį (dėl nuotolių pratęstas fiksuotu 10 dienų laikotarpiu pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 51 straipsnį) būtų skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią ji sužinojo apie 2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimą.

8 — Nutarties *Brüggemann / ESC*, 248/86, EU:C:1987:429, 6 punktas.

9 — Palyginkite kitomis aplinkybėmis argumentą, nulėmusį teismų praktikos poziciją Sprendime *Foglia*, 104/79, EU:C:1980:73.

47. Komisijos teigimu, Tarybai nebuvo pranešta apie tą sprendimą. Tačiau Taryba buvo aiškiai ir tiksliai informuota apie jį ir esminį jo turinį įžanginėje dalyje Komisijos 2013 m. spalio 22 d. pirmojo darbo dokumento [10], kuris buvo aptartas Tarybos FISH ir COMAR darbo grupių posėdžiuose atitinkamai 2013 m. spalio 24 ir 30 d., ir iki to laiko Taryba turėjo neabejotinai sužinoti apie 2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimą. Bet kokios galimos abejonės dėl to, kaip Komisija aiškino tą sprendimą ir kaip ketino jį įgyvendinti, išsklaidytos per tuos posėdžius. Komisijos pozicija buvo aiški ir nedviprasmiška: ji neketino teikti jokio pareiškimo projekto, kad prieš tai jam pritartų Taryba.

48. Taryba nesiekė panaikinti 2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimo per 2 mėnesius ir 10 dienų nuo vėliausios galimos dienos, kurią ji galėjo sužinoti apie šį sprendimą, ir nepateikė savo pareiškimo nagrinėjamoje byloje iki 2014 m. vasario 10 d.

49. Tačiau gerai žinau, kad abi bylos šalys, kaip ir visos į bylą įstojusios valstybės narės, nuoširdžiai siekia, kad būtų priimtas sprendimas dėl atitinkamos jų kompetencijos ir prerogatyvų. Pripažįstu, kad toks teisės nustatymas yra nepaprastai svarbus ES dėl išorės atstovavimo ir kad Teisingumo Teismas anksčiau sprendė panašias materialines problemas, net jei buvo pagrįstų įrodymų dėl nepriimtinumo. Todėl savo ruožtu toliau nagrinėsiu esminius klausimus, kurių kyla šioje byloje nustatytomis aplinkybėmis, tačiau nepateiksiu argumentų, susijusių su klausimu, ar turėtų būti panaikintas Komisijos sprendimas teikti raštišką pareiškimą TJTT byloje Nr. 21 – tai klausimas, į kurį, mano manymu, negali būti atsakyta šioje byloje dėl pirmiau mano išvardytų priežasčių.

Bylos esmė

Preliminarios pastabos

50. Pirmiausia reikėtų išsiaiškinti du preliminarius šios bylos aspektus: ar ES turi išimtinę, ar pasidalijamąją kompetenciją, susijusią su TJTT pateiktais klausimais; taip pat reikėtų apibrėžti tikslią Tarybos skundo apimtį.

51. Pirma, aptariant išimtinę arba pasidalijamąją kompetenciją, pažymėtina, kad Taryba sutinka, jog TJTT prašoma atsakyti, bent iš dalies, į klausimus, priskirtinus prie išimtinės ES kompetencijos biologinių jūrų išteklių išsaugojimo srityje pagal bendrą žuvininkystės politiką, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnio 1 dalies d punkte. Tačiau Taryba mano, kad preliminarus klausimas, ar TJTT turi jurisdikciją teikti patariamąsias nuomones, visiškai patenka į valstybių narių kompetencijos sritį. Komisija mano, kad ES turi išimtinę kompetenciją dėl iškeltų klausimų ir kad ES taip pat kompetentinga priimti poziciją dėl TJTT jurisdikcijos apimties.

52. Neginčijama, kad ES, kaip UNCLOS susitariančioji šalis, gali pareikšti savo nuomonę TJTT [11]. Kaip teisingai pažymėjo Prancūzijos vyriausybė, pagrindinis šios bylos klausimas – ar Komisija, ar Taryba yra kompetentinga priimti sprendimą dėl ES pozicijos šiame teisme. Toks klausimas nesusijęs su ES ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimu ir Taryba savo ieškinyje tokio klausimo nekėlė. Todėl siūlau Teisingumo Teismui nespręsti šio klausimo.

53. Antra, kokia yra tiksli Tarybos skundo apimtis?

54. Taryba prašo Teisingumo Teismo nuspręsti, kuriai institucijai pagal sutartis patikėta užduotis *priimti sprendimą* (o ne *pareikšti nuomonę*) dėl ES pozicijos TJTT vykstant patariamajai procedūrai.

10 — Toje dalyje numatyta: „2013 m. rugpjūčio 5 d. sprendimu C(2013)4989 Komisija nusprendė [ES] vardu pateikti pastabas dėl subregioninės institucijos pateikto prašymo <...> dėl patariamosios nuomonės [TJTT]. Pagal lojalaus bendradarbiavimo principą apie tai turi būti informuota kompetentinga Tarybos darbo grupė.“

11 — Žr. šios išvados 8 ir 9 punktus.

55. Taryba netvirtina, kad jos prerogatyvos apima ES atstovavimą TJTT arba bet kuriuose kituose tarptautiniuose teisminiuose procesuose. Ji pripažįsta, kad ši užduotis tenka Komisijai pagal SESV 335 straipsnį (skaitomą atskirai arba siejamą su ESS 17 straipsnio 1 dalimi)[12]. Tačiau skirtinga situacija susidaro sprendžiant klausimą, kuri institucija yra kompetentinga priimti sprendimą dėl pozicijos, kurią vėliau išreiškia Komisija ES vardu, kreipdamasi į teisminę instituciją, pvz., TJTT.

56. Toliau šioje išvadoje pirmiausia aptarsiu, ar (i) SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma teikiant raštiškus pareiškimus tarptautiniuose teisminiuose procesuose, kuriuose ES turi teisę dalyvauti, ir (jeigu ne) ar (ii) ESS 16 straipsnio 1 dalis yra teisinis Tarybos kompetencijos pagrindas sprendžiant dėl tokių pareiškimų teikimo. Tada aptarsiu lojalaus bendradarbiavimo pareigą. Galiausiai, išnagrinėsiu SESV 335 straipsnio, kuriuo Komisija rėmėsi kaip teisiniu pagrindu, pateikdama raštišką pareiškimą TJTT, taikymo sritį ir ribas.

Ieškinio pirmojo pagrindo pirma dalis: SESV 218 straipsnio 9 dalis

57. Ieškinio pirmojo pagrindo pirmoje dalyje Taryba teigia, kad Komisija pažeidė savo prerogatyvas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį, pagal kurią Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, Sąjungos vardu priima poziciją susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus. Taryba teigia, kad TJTT, įskaitant atvejus, kai jo prašoma pateikti patariamąją nuomonę, pagal šią nuostatą yra „organas“, kuris priima teisinę galią turinčius aktus (net jeigu nėra privalomi aktai). Be to, Taryba teigia, kad įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, SESV 218 straipsnio 9 dalis, skirtingai nei jos pirmtakė EB sutarties 300 straipsnio 2 dalis, nebėra *lex specialis* derybų dėl tarptautinių susitarimų, jų pasirašymo ir sudarymo tvarkos atveju, o turėtų būti aiškinama kaip savarankiška nuostata.

58. Komisija ginčija SESV 218 straipsnio 9 dalies taikymą tuo atveju, kai ES įstoja į bylą tarptautiniame teismo procese. Ji aiškina šią nuostatą kaip taikomą teisės normas nustatančioms įstaigoms, turinčioms sutarčių sudarymo ir (arba) norminamojo pobūdžio priemonių priėmimo funkcijas, kurios nustatomos tarptautiniame susitarime tam, kad jis būtų įgyvendinamas priimant sprendimus pagal tą susitarimą. SESV 218 straipsnio 9 dalyje pateikta termino „organas“ apibrėžtis neapima subjektų, vykdančių teismines funkcijas, nes tokios funkcijos nesusijusios su naujų taisyklių kūrimu. Be to, frazė „įsteigtame organe“ aiškiai rodo, kad ES pozicijos, pareikštos *teisme*, nepatenka į SESV 218 straipsnio 9 dalies taikymo sritį.

59. Pirmiausia išnagrinėsiu SESV 218 straipsnio 9 dalies formuluotę, po to pereisiu prie jos parengimo istorijos, konteksto ir tikslų.

60. SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma tik tada, kai pozicija Sąjungos vardu priimama „susitarimu įsteigtame organe“ ir būtent „kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus“.

61. Mano nuomone, Tarybos ieškinio pirmojo pagrindo pirma dalis nepagrįsta, nes kai ES dalyvauja tarptautiniame teisminiame procese, pavyzdžiui, TJTT patariamojoje procedūroje, ji nepareiškia jokios pozicijos tame organe (nors ir gali būti taip vertinama), kuris buvo įsteigtas siekiant spręsti ginčus, patenkančius į jo jurisdikciją, arba teikti nuomonę tik dėl aiškinamųjų klausimų.

62. Tokiomis aplinkybėmis nei ES, nei bet kuri kita šalis, turinti teisę kreiptis į tokį organą, nedalyvauja priimant sprendimą dėl svarstomo klausimo. Be to, jos nedalyvauja priimant teismo ar kitos rūšies teisminį sprendimą. Priešingai, šalis išreiškia savo poziciją dėl tam organui pateikto klausimo pareiškimuose (žodžiu ir (arba) raštu), kuriais siekiama daryti įtaką proceso rezultatams.

12 — Priešingai, kaip teigia keletas į bylą įstojusių valstybių narių, SESV 335 straipsnis šiai bylai netaikytinas, nes pirmiausia pagal šio straipsnio formuluotę tik Komisijai suteikiamas įgaliojimas atstovauti ES tam tikruose valstybių narių teismuose vykstančiuose procesuose.

63. Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) ginčų sprendimo sistema padeda atskleisti skirtumą tarp situacijos, kai pozicija ES vardu priimama „organe“ (kuriam taikoma SESV 218 straipsnio 9 dalis), ir situacijos, kai taip nėra. Kadangi atstovaujama visoms PPO narėms, įskaitant ES, ir jos dalyvauja ginčų sprendimo institucijos (toliau – GSI) sprendimų priėmimo procesuose, įskaitant atvejus, kai GSI priima ekspertų grupių ir apeliacinės institucijos ataskaitas (kad jos taptų teisiškai privalomos)[13], jos nedalyvauja ekspertų grupėms ir apeliacinei institucijai naudojantis savo (atitinkama) jurisdikcija.

64. Šis aiškinimas suderinamas su Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-399/12 (toliau – byla *OIV*). Šioje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma tvirtinant rekomendacijas, susijusias su bendra žemės ūkio politika, dėl kurių balsuojama Tarptautinės vynuogių ir vyno organizacijos (toliau – OIV) generalinėje asamblėjoje, neatsižvelgiant į tai, kad ES (skirtingai nei jos valstybės narės) negali formaliai dalyvauti OIV valdymo organo veikloje, nes ji nėra OIV narė. Teisingumo Teismas konkrečiai priminė savo praktiką, pagal kurią tuo atveju, kai atitinkama sritis priklauso ES kompetencijai, tai, kad ES nėra tarptautinio susitarimo šalis, nėra kliūtis veiksmingai įgyvendinti šią kompetenciją, nustatant bendrą jos institucijų poziciją, kurios turi būti laikomasi jos vardu šiuo susitarimu įsteigtame organe per solidariai dėl jos interesų veikiančias valstybes nares, kurios yra šio susitarimo šalys[14]. Todėl ES pozicija dėl rekomendacijų, kurias priima OIV generalinė asamblėja, turėjo būti išreikšta „tame organe“ per solidariai dėl jos interesų veikiančias valstybes nares.

65. Nors frazė „kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus“ suteikia kontekstą frazei „susitarimu įsteigtame organe“ (nes tampa aišku, kad SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma tik tada, kai ta institucija priima teisinę galią turinčius aktus), ja negali būti remiamasi įrodinėjant, kad SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma ir tada, kai ES dalyvauja tarptautiniuose teisminiuose procesuose. Sutinku, kad teismo sprendimai ir kiti teisminiai sprendimai taip pat gali būti „teisinę galią turintys aktai“. Nors, remiantis Sutartyje pateikiamų terminų apibrėžtimis, terminas „aktas“ paprastai nėra vartojamas įvardijant teisminių procesų rezultatus[15], pats Teisingumo Teismas jau vartojo terminą „*acte juridictionnel*“ teismo sprendimui apibūdinti[16]. Be to, nors patariamoji nuomonė nesukelia lygiai tokių pačių teisinių pasekmių kaip privalomas teismo sprendimas dėl tarptautinio susitarimo (ar bet kurios kitos tarptautinės teisės taisyklės, kuri yra ginčui taikytinos galiojančios teisės dalis ir kuriai nustatyta jurisdikcija) aiškinimo ir taikymo, sutinku su Komisija, jog SESV 218 straipsnio 9 dalyje nėra nurodyta, kad teisės akto teisiniai padariniai turi būti privalomi. Tokia buvo ir Teisingumo Teismo pozicija byloje *OIV*, kai jis pripažino, kad (neprivalomos) OIV rekomendacijos gali stipriai paveikti ES teisės aktų, kuriais reglamentuojamas bendras vynininkystės rinkų organizavimas, turinį ir kad tokios rekomendacijos, ypač dėl to, kad jos įtraukiamos į ES teisę, turi minėtoje srityje teisinę galią[17]. Todėl manyčiau, kad TJTT patariamoji nuomonė gali būti „teisinę galią turintis aktas“, nes joje pateiktas organo, kuris turi įgaliojimą priimti tokius aktus, aiškinimas ir aptariama pagal UNCLOS ir kitus susitarimus, pvz., JT susitarimą dėl žuvų išteklių, kuriuos TJTT turi jurisdikciją aiškinti, prisiimtų įsipareigojimų reikšmė.

66. Tačiau toks platus „teisinę galią turinčių aktų“ aiškinimas, analizuojant šią frazę atskirai, negali pakeisti frazės „susitarimu įsteigtame organe“ reikšmės taip, kad ji apimtų situacijas, kuriose ES *nedalyvauja* šiam organui *priimant* tokius aktus.

13 — Žr. Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties IV:2 ir IV:3 straipsnius ir Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 16 straipsnio 4 dalį ir 17 straipsnio 14 dalį.

14 — Sprendimo *Vokietija / Taryba*, C-399/12, EU:C:2014:2258, 52 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

15 — Terminas „aktas“ (ne „sprendimas“) vartojamas ir kitose SESV 218 straipsnio 9 dalies kalbinėse versijose, kurias nagrinėjau (pirmiausia žr. „acte“ prancūzų kalba, „actos“ ispanų kalba, „Akte“ vokiečių kalba, „akty“ arba „actów“ lenkų kalba, „atos“ portugalų kalba, „säädöksiä“ suomių kalba, „akter“ švedų kalba), ir (kaip ir anglų kalba) *nėra* vartojama tose kalbose, kai Sutarčių nuostatose minimi teismai. Žr., pvz., SESV 67 straipsnio 4 dalį: „<...> teisminių ir neteisminių sprendimų civilinėse bylose tarpusavio pripažinimo principą“; SESV 256 straipsnio 1 dalį: „Bendrojo Teismo sprendimų <...>“ ir SESV 267 straipsnį: „Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka <...>“

16 — Žr., pvz., Sprendimo *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 26 punktą, Sprendimo *Europos Bendrija*, C-199/05, EU:C:2006:678, 33 punktą.

17 — Žr. Sprendimo *Vokietija / Taryba*, C-399/12, EU:C:2014:2258, 63 ir 64 punktus.

67. Be to, norėčiau pažymėti, kad pagal SESV 218 straipsnio 7 dalį leidžiama, „nukrypstant“ nuo SESV 218 straipsnio 9 dalies nuostatų, toliau supaprastinti procedūrą, suteikiant Tarybai įgaliojimus įgalioti derybininką ES vardu patvirtinti susitarimo pakeitimus, kai susitarimas numato, kad jie turi būti priimami pagal supaprastintą procedūrą arba kai juos priima pagal tą susitarimą įsteigtas organas.

68. Ši leidžianti nukrypti nuostata turi prasmę, jei dėl aktų, nurodytų SESV 218 straipsnio 9 dalyje, turi derėtis susitariančiosios šalys „susitarimu įsteigtame organe“. Bet kontekstas aikivaizdžiai susijęs su atvejais, kai deramasi dėl dokumentų ir tvirtinami dokumentai, kurie turės teisinę galią, o ne vyksta tarptautinis teisminis procesas, kuriame tokie aktai aiškinami.

69. Mano siūlomą termino „organe“ aiškinimą taip pat patvirtina SESV 218 straipsnio 9 dalies rengimo istorija.

70. Istoriškai SESV 218 straipsnio 9 dalis buvo įtraukta, nes pagal daugelį dvišalių ar daugiašalių tarptautinių susitarimų, kuriais ES prisiėmė įsipareigojimus trečiosioms šalims ar kitoms tarptautinėms organizacijoms, buvo įsteigiami organai, kuriems pavesta įgyvendinti susitarimus ir kurie įgalioti priimti sprendimus, turinčius (privalomą) teisinę galią susitariančiosioms šalims. Seniausias pavyzdys – EEB ir Turkijos asociacijos taryba [18], kurios sprendimai, susiję su Turkijos darbuotojų teisėmis, Teisingumo Teismo teigimu, gali turėti tiesioginį poveikį ES teisinėje sistemoje [19]. Todėl šių sprendimų statusas paprastai prilyginamas pagrindinių tarptautinių susitarimų statusui; dėl to jie gali būti laikomi papildomu ES teisės šaltiniu [20].

71. Prieš įsigaliojant Amsterdamo sutarčiai, jokioje konkrečioje Sutarties nuostatoje nebuvo nustatyta tvarka dėl sprendimo, susijusio su (tuometinės) EB pozicijos priėmimu tokiuose sprendimus priimančiuose organuose. Jei nebuvo priimami institucijų *ad hoc* susitarimai, paprastai buvo taikoma EB 228 straipsnyje nustatyta tarptautinių susitarimų sudarymo tvarka [21].

72. Ši situacija vertinta kaip nepatenkinama, nes vykstant tarptautinių susitarimų sudarymo procedūrai buvo reikalingas Europos Parlamento išankstinis pritarimas arba turėjo būti iš anksto su juo konsultuojamasi. Ši procedūra buvo gana sudėtinga. Todėl Komisija pasiūlė taikyti supaprastintą procedūrą, kuria apribotas Europos Parlamento dalyvavimas, siekiant užtikrinti veiksmingesnį ES dalyvavimą pagal tarptautinius susitarimus įsteigtuose sprendimus priimančiuose organuose [22]. Amsterdamo sutartimi šis tikslas iš dalies pasiektas, iš dalies pakeičiant EB 228 straipsnį (dabar – EB 300 straipsnis) ir EB 300 straipsnio 2 dalį (ji SESV 218 straipsnio 9 dalies pirmtakė) papildant antra pastraipa. Taip buvo įtvirtinta supaprastinta procedūra, pagal kurią nebuvo reikalingas Europos Parlamento pritarimas arba konsultavimasis su juo Tarybai priimant sprendimą, kuriuo „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia

18 — Pagal asociacijos susitarimų modelį EEB ir Turkijos asociacijos taryba yra sudaryta iš Europos Sąjungos ir Turkijos atstovų. EEB ir Turkijos asociacijos susitarimo (OL C 113, 1973, p. 2) 22 straipsnyje Asociacijos tarybai suteikiama „sprendimo teisė“, susijusi su šiame susitarime nustatytų tikslų pasiekimu.

19 — Žr. Sprendimo *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322, 17–24 punktus.

20 — Žr., *inter alia*, A. Dashwood „External Relations Provisions of the Amsterdam Treaty“, 35 *CMLRev*. (1998), p. 1019, 1026, ir B. Martenczuk „Decisions of Bodies Established by International Agreements and the Community Legal Order“, V. Kronenberger (leid.) „The European Union and the International Legal Order: Discord or Harmony?“, TMC Asser Press, Haga, 2001, p. 141, 157.

21 — Todėl Teisingumo Teismas vertino aktus, kuriuos turėjo priimti tokie organai, kaip numatytus sudaryti susitarimus pagal dabartinę SESV 218 straipsnio 11 dalį, tuo suteikdamas galimybę, prieš juos priimant, įvertinti jų suderinamumą su Sutarčių nuostatomis. Žr. Išvados Nr. 2/92, EU:C:1995:83, II-8 punktą, susijusį su Tarybos trečiuoju peržiūrėtu sprendimu dėl Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nacionalinio režimo. Taip pat žr. generalinio advokato P. Cruz Villalón išvados *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, EU:C:2014:289, 44 punktą.

22 — Žr. Komisijos nuomonės „Politinės sąjungos stiprinimas ir pasirengimas plėtrai“ (COM(96) 90 galutinis, 1996 m. vasario 28 d.) 26 punktą dėl 1996 m. tarpvyriausybinės konferencijos surengimo dėl Sutarčių dalinio keitimo, kuriuo ji pažymi, kad ES buvo „blogai pasirengusi vesti derybas tarptautinėse organizacijose ir dalyvauti jų veikloje, kaip ji nuolat raginama elgtis. <...> [ES] derybinė pozicija daugeliu atvejų yra susilpninta“. Todėl Komisija pasiūlė, kad „į Sutartį turėtų būti įtrauktos nuostatos, kuriose aiškiai suteikiama galimybė Sąjungai kalbėti vienu balsu ir taip veiksmingiau ginti visus susijusius interesus“.

priimti teisinę galią turinčius aktus <...>“ Tačiau EB 300 straipsnio 2 dalies antros pastraipos materialinė taikymo sritis apėmė tik ES sudaromus asociacijos susitarimus. Be to, konsultavimasis su Europos Parlamentu ar jo pritarimas vis dar buvo reikalingas, kai asociacijos tarybų buvo prašoma priimti „aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

73. Nicos sutartimi išplėsta materialinė nuostatos taikymo sritis, kad būtų galima taikyti supaprastintą procedūrą, sprendžiant dėl pozicijos, kurią turi patvirtinti EB *bet kokiu* tarptautiniu susitarimu įsteigtuose organuose. Tokia yra dabartinė padėtis.

74. Todėl negaliu sutikti, kad SESV 218 straipsnio 9 dalis yra savarankiška nuostata, kaip teigia Taryba. Jos rengimo istorija aiškiai rodo, kad ši nuostata yra neatsiejama nuo taisyklių, taikomų sudarant tarptautinius susitarimus. Jos tikslas yra toks pat kaip EB 300 straipsnio 2 dalies. Tai leidžia ES taikyti supaprastintą procedūrą dalyvaujant priimant sprendimus pagal tarptautinį susitarimą įsteigtuose organuose, kurie turi priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus atvejus, kai nagrinėjami aktai *papildo arba pakeičia susitarimo institucinę struktūrą* (tokiu atveju būtinas išankstinis Europos Parlamento pritarimas)[23].

75. Mano siūlomą aiškinimą, remiantis tiek SESV 218 straipsnio 9 dalies tekstu, tiek jos rengimo istorija, taip pat patvirtina bendra šios nuostatos struktūra.

76. Galiausiai, atkreipiu dėmesį į tam tikrus teisinius ir praktinius padarinius, kurių kiltų padarius išvadą, kad SESV 218 straipsnio 9 dalis netaikoma teikiant pareiškimus vykstant tarptautiniams teisminiams procesams.

77. Pirma, vadovaujantis tokiu aiškinimu, nebūtų leidžiama remtis šiuo metu galiojančiomis ES antrinės teisės aktų nuostatomis, pagal kurias Komisijai leidžiama pradėti ginčų sprendimo procedūras vien pasikonsultavus su valstybėmis narėmis arba jas informavus.

78. Prie negaliojančių pripažintinų nuostatų būtų priskirtas Tarybos sprendimo 98/414[24] 3 straipsnis ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 3286/94 su pakeitimais (Prekybos kliūčių reglamentas, toliau – PKR)[25] 13 straipsnis. Apskritai, veiksmų laisvė, kuria šiuo metu naudojasi Komisija, inicijuodama procesą PPO ir jame dalyvaudama, be abejonės, būtų suvaržyta[26].

79. Antra, kadangi teismo procesui taikomi griežti procesinių terminų laikymosi reikalavimai (skirtingai nuo situacijos, kai deramasi dėl aktų, kuriuos tvirtina sprendimus priimantys organai), kyla rizika, kad Tarybai pakankamai greitai nepavyks priimti sprendimo kvalifikuota balsų dauguma[27] dėl ES pozicijos, kad būtų galima imtis veiksmų ES vardu. Tai sumažintų ES gebėjimą daryti įtaką aiškinant ir taikant tarptautinius susitarimus, kuriuos ji yra pasirašiusi. Toks rezultatas prieštarautų dabartiniam Teisingumo Teismo požiūriui į ES, kaip tarptautinės veikėjos, dalyvavimą, išreikštam byloje *OIV*[28].

23 — Žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą*, C-81/13, EU:C:2014:2114, 97 punktą.

24 — Žr. šios išvados 17 punktą.

25 — 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas Nr. 3286/94, nustatantis Bendrijos procedūras bendros prekybos politikos srityje, siekiant užtikrinti tarptautinėmis prekybos taisyklėmis, ypač sudarytomis globojant Pasaulio prekybos organizacijai (PPO), suteiktų Bendrijos teisių įgyvendinimą (OL L 349, 1994, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 400), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 37/2014, kuriuo iš dalies keičiami kai kurie su bendra prekybos politika susiję reglamentai dėl tam tikrų priemonių priėmimo procedūrų (OL L 18, 2014, p. 1). Pagal 13 straipsnį Komisija įgaliota, be kita ko, remiantis ES įmonių, pramonės ar jų asociacijų skundu, priimti sprendimus, susijusius su ginčų sprendimo procedūrų iniciavimu ir vedimu PPO, apie tai iš pradžių informavus valstybes nares.

26 — Remiantis PPO tinklalapyje paskelbta informacija (https://www.wto.org / english / tratop_e / dispu_e / dispu_by_country_e.htm), ES veikė (2015 m. birželio 16 d. duomenimis) kaip pareiškėja 95 bylose, kaip atsakovė – 82 bylose ir įstojo į 149 bylas kaip trečioji šalis.

27 — SESV 218 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad laikydamasi tos tvarkos Taryba visais atvejais sprendžia kvalifikuota balsų dauguma. Be abejonės, tokia pati taisyklė įtvirtinta ESS 16 straipsnio 3 dalyje.

28 — Sprendimas *Vokietija / Taryba*, C-399/12, EU:C:2014:2258.

80. Darytina išvada, kad ES nedalyvauja priimdama sprendimus tarptautiniuose teisminiuose procesuose, todėl SESV 218 straipsnio 9 dalis netaikoma situacijai, kai ES teikia pareiškimus raštu ar žodžiu tokiose bylose. Dėl šios priežasties nebūtina išsamiau nagrinėti likusių SESV 218 straipsnio 9 dalies taikymo sąlygų [29]. Todėl siūlau atmesti Tarybos ieškinio pirmojo pagrindo pirmą dalį.

Ieškinio pirmojo pagrindo antra dalis: ESS 16 straipsnio 1 dalis

81. Taryba tvirtina, kad pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį ji atsakinga už ES politikos formavimą. Pagal ESS 17 straipsnį Komisijos funkcija – įgyvendinti apibrėžtas politikos kryptis ir tokiomis aplinkybėmis užtikrinti (jei reikia) ES atstovavimą išorės santykiuose. Nors Taryba pritaria, kad būtent Komisija atstovauja ES TJTT pagal SESV 335 straipsnį, kuris konkrečiai atspindi ESS 17 straipsnio 1 dalies šeštą sakinį, Tarybos išimtinė prerogatyva – nustatyti, ar ES turėtų pareikšti savo poziciją ir, jei taip, nustatyti jos turinį ar bent tokios pozicijos bendrąsias kryptis. Todėl Komisija, raštiškus pareiškimus teikdama TJTT be Tarybos pritarimo, pažeidė Tarybos prerogatyvas pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį. Atsakydama į tai, Komisija teigia, jog Taryba neatsižvelgia į išorinio atstovavimo politiniais tikslais (kuriam taikomas ESS 17 straipsnio 1 dalies šeštas sakinys ir kuriam gali būti svarbi 16 straipsnio 1 dalis, jei dar nėra apibrėžta Sąjungos politika) ir Sąjungos atstovavimo tarptautiniame teisme (kuriam taikomas ESS 17 straipsnio 1 dalies antras sakinys, susijęs su SESV 335 straipsniu) skirtumą.

82. Kaip suprantu, ar ši Tarybos ieškinio pirmojo pagrindo dalis bus pripažinta pagrįsta, priklauso pirmiausia nuo to, ar sprendimas dėl ES pozicijos tarptautiniuose teisminiuose procesuose yra politikos formavimo klausimas, taip pat nuo to, ar tokia kompetencija yra „numatyta Sutartyse“.

83. Aptariant pirmąją iš šių sąlygų, pažymėtina, jog Taryba, palaikoma keleto į bylą įstojusių valstybių narių, tvirtina, kad sprendimas pateikti raštišką pareiškimą TJTT buvo politinis sprendimas. ES nebuvo įpareigota dalyvauti procese. Kadangi tinkamas atsakymas į prašymą dėl patariamosios nuomonės negali būti objektyviai ir neutraliai pateiktas remiantis atitinkamais tekstais (ypač UNCLOS), bet kokie ES pareiškimai apima politinius sprendimus, įskaitant sprendimus, susijusius su preliminariais klausimais, pvz., bendrąja TJTT kompetencija, ir prašymo pateikti patariamąją nuomonę priimtinumu.

84. Sutinku, kad bet koks ES institucijos aktas, pirmiausia išorės santykiuose, gali turėti politinių padarinių. Panašiai (tarptautiniuose) teisminiuose procesuose pateiktais pareiškimais dėl jų pobūdžio siekiama daryti poveikį sprendimui, kuris bus priimtas tokiuose procesuose. Atsižvelgdama į taisykles, kuriomis reglamentuojamas tarptautinis teismo procesas, šalis, turinti teisę įstoti į bylą, gali, pavyzdžiui, ginčyti jurisdikciją, reikšti abejones dėl kai kurių arba visų pateiktų klausimų priimtinumo, siūlyti atsakymus į kai kuriuos arba visus tuos klausimus arba sutelkti dėmesį į vieną, o ne kitą argumentą.

85. Tačiau, kaip suprantu, tai nebūtinai reiškia, kad tarptautiniuose teisminiuose procesuose pateikti pareiškimai patenka į Tarybos „politikos formavimo funkcijas“ pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį [30].

86. Nagrinėjamu atveju Taryba jau pasinaudojo savo „politikos formavimo“ funkcija pagal UNCLOS sistemą prieš Komisijai pateikiant raštišką pareiškimą TJTT.

29 — Trumpai aptarta šios išvados 65 punkte.

30 — Šiuo atveju norėčiau pažymėti, kad Taryba, atrodo, sutinka (bent šiuo metu), kad Komisija gali teisėtai pasirinkti pradėti ginčų sprendimo procedūrą, laikydamasi procedūrinių reikalavimų, nustatytų Prekybos kliūčių reglamente ir Tarybos sprendimo 98/414/EB 3 straipsnyje (susijusiame su JT susitarimu dėl žuvų išteklių), nepažeisdama ESS 16 straipsnio 1 dalies. Taryba nepaaiškino, kodėl TJTT patariamoji procedūra (ar kiti tarptautiniai teisminiai procesai šiuo klausimu) turėtų būti vertinama skirtingai.

87. Pirma, ES tapo tiek UNCLOS, tiek žuvininkystės partnerystės susitarimų, sudarytų su penkiomis pirmiau minėtomis SŽK narėmis, šalimi pagal procedūras, kuriose Taryba visapusiškai vaidina jai Sutarčių suteiktą vaidmenį [31]. Todėl Taryba pirmiausia sutiko būti saistoma jose nustatytų ginčų sprendimo nuostatų [32] ir apskritai susitarimų dėl jurisdikcijos jas aiškinti. Pagal SESV 216 straipsnio 2 dalį šie tarptautiniai susitarimai yra privalomi ES ir laikomi neatskiriama ES teisės dalimi [33].

88. Antra, ES patvirtino įvairias vidaus taisykles, kurios apima esminius šių susitarimų aspektus. Pirmiausia, kaip pabrėžė Komisija, Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2008 nuostatos, susijusios su NNN žvejyba, pavyzdžiui, apibrėžiančios „neteisėtą žvejybą“, yra aiškinamos remiantis galiojančiomis tarptautinėmis taisyklėmis [34].

89. Tai „politikos formavimo“ sprendimai, kuriuos Taryba priėmė pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį, ir Sutartyse nustatytos specialios procedūrinės taisyklės, pagal kurias saugomos Tarybos prerogatyvos derantis dėl tarptautinių susitarimų, juos sudarant ir pasirašant.

90. Tolesnis esamų ES įsipareigojimų aiškinimas ir taikymas pagal tarptautinę teisę tarptautiniuose teisminiuose procesuose, įskaitant TJTT patariamąsias procedūras, daugeliu atvejų yra vien Tarybos ankstesnės „politikos“ sprendimų padariniai, taigi naujos politikos formuoti nereikia.

91. Nors susidarė kaip tik tokia situacija, nenorėčiau sutikti, kad ji visada tokia ir išliks. Taigi galima numatyti, kad tarptautiniame teismo proceso, kuriame ES turi teisę dalyvauti, jai gali tekti priimti poziciją dėl klausimo, kurio dar neapima nei esami ES įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę, kurie turi būti aiškinami (ir taikomi) šiose bylose, nei bet kokios kitos tarptautinės teisės taisyklės, dėl kurių ES jau priėmė poziciją. Tokiomis aplinkybėmis turi būti paisoma Tarybos prerogatyvų. Tačiau, man atrodo, šioje byloje TJTT procedūra ir ES pateikti pareiškimai susiję su klausimais, kylančiais įgyvendinant UNCLOS ir JT susitarimą dėl žuvų išteklių.

92. Aptariant antrąją sąlygą, kuria remiamasi šioje Tarybos ieškinio pagrindo dalyje, man atrodo, kad bet kuriuo atveju Taryba negali remtis ESS 16 straipsnio 1 dalies antru sakiniu neatsižvelgdama į kitas Sutartyse įtvirtintas nuostatas.

93. Frazę „laikydamasi Sutartyse nustatytų sąlygų“ suprantu kaip neabejotinai reiškiančią tai, jog Tarybos politikos formavimo funkcijomis gali būti naudojamasi tik kartu remiantis atskira nuostata (ar, kur tinkama, keletu nuostatų), numatyta Sutartyse, kuria jai suteikiama tokia galia, paisant galių suteikimo principo.

31 — Žr. 13 punktą. Ratifikuodama UNCLOS ES vardu, Taryba rėmėsi, be kita ko, EB 113 straipsniu (bendra prekybos politika) ir EB 228 straipsnio 2 ir 3 dalimis (tarptautinių susitarimų sudarymas). Vėliau Taryba pirmiausia rėmėsi EB 300 2 ir 3 dalimis (tarptautinių sutarčių sudarymas), kai pradėjo priimti reglamentus, kuriais buvo ratifikuojami žuvininkystės susitarimai su SŽK narėmis.

32 — ES dar nėra pasirinkusi vienos ar daugiau ginčų dėl UNCLOS aiškinimo ar taikymo priemonių, kaip nustatyta UNCLOS 287 straipsnyje. Pagal UNCLOS IV priedo 7 straipsnį laikoma, kad ES pasirinko arbitražo procedūrą.

33 — Žr., pvz., Sprendimo *Air Transport Association of America ir kt.*, C-366/10, EU:C:2011:864, 73 punktą.

34 — Pagal 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2008, nustatančio Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1936/2001 ir (EB) Nr. 601/2004 bei panaikinančio reglamentus (EB) Nr. 1093/94 ir (EB) Nr. 1447/1999, 30 straipsnį Komisija patvirtino NNN žvejybą vykdančių laivų ES sąrašą (kuris reguliariai peržiūrimas), paremtą sąrašais, sudarytais regioninių žvejybos valdymo organizacijų (toliau – RŽVO); žr. 2010 m. gegužės 28 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 486/2010, kuriuo sudaromas neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą vykdančių laivų ES sąrašas (OL L 131, 2010, p. 22). ES taip pat įgyvendino regioninių žuvininkystės valdymo organizacijų priemones kai kurių valstybių narių atžvilgiu; žr., pavyzdžiui, 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 826/2004, draudžiantį importuoti paprastuosius tunus (*Thunnus thynnus*), kurių kilmės šalis Pusiaujo Gvinėja ir Siera Leonė, ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 2092/2000 (OL L 127, 2004, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 51 t., p. 172), kuriuo vadovaujantis įgyvendinamos Tarptautinės Atlanto tunų apsaugos komisijos (angl. *ICCAT*), kurios susitariančioji šalis yra ES, rekomendacijos.

94. Tačiau nemanau, kad jei Sutartyse nėra kitos nuostatos, kuria apibrėžiamas Tarybos vaidmuo, susijęs su konkrečių priemonių, kurias pasitelkdama ES veikia išorėje, priėmimu – ir dėl kurių ES politika gali būti įgyvendinama – Tarybai būtų kliudoma naudotis savo prerogatyvomis pagal ESS 16 straipsnio 1 dalį sprendžiant dėl ES politikos išorės santykiuose, kai politika dar nėra pakankamai apibrėžta. Tokiu atveju ES pastangos efektyviai veikti būtų labai apribotos. Iš tikrųjų Sutartyse nėra atskirų nuostatų dėl daugelio išorės veiksmų priemonių, kuriomis naudodamasi ES, turinti tarptautinį teisinį subjektiškumą, gali imtis veiksmų [35]. Vis dėlto, ES, imdamasi veiksmingų išorės veiksmų, turi turėti galimybę naudoti įvairias priemones, ir tokiu atveju turi būti paisoma Tarybos prerogatyvų.

95. Pridursiu, kad tuo atveju, kai Sutartyse nustatytos procedūrinės taisyklės, kurių Taryba turi laikytis, spręsdama dėl tam tikros ES išorės veiksmų priemonės taikymo, Taryba negali remtis ESS 16 straipsnio 1 dalimi, nes pažeistų šias taisykles [36]. Teisingumo Teismas patvirtino, kad pagal ESS 13 straipsnio 2 dalį taisyklės, susijusios su ES institucijų sprendimų priėmimo tvarka, yra įtvirtintos Sutartyse ir jų negali nustatyti nei valstybės narės, nei pačios institucijos [37].

96. Kaip jau paaiškinau pirmiau, priimant sprendimą dėl ES pozicijos tarptautiniuose teisminiuose procesuose, šiuo atveju nebuvo būtina, kad Taryba visapusiškiau įgyvendintų šias prerogatyvas.

97. Darytina išvada, kad Tarybos ieškinio pirmojo pagrindo antra dalis turėtų būti atmesta.

Ieškinio antrasis pagrindas: ESS 13 straipsnio 2 dalis

98. Ieškinio antrajame pagrinde Taryba tvirtina, kad Komisija savo veiksmais aiškiai pažeidė lojalaus bendradarbiavimo principą, įtvirtintą ESS 13 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje. Taryba teigia, kad Komisija: i) pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį nepateikė pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma ES pozicija, pareikština TJTT; ii) nebendradarbiavo su Taryba apibrėžiant pateiktino pareiškimo turinį; iii) neatsižvelgė į Tarybos nuomonę, kad, nesant ES pozicijos, kuriai pritarė Taryba, raštiškas pareiškimas TJTT negalėjo būti pateiktas, ir 2013 m. lapkričio 27 d. COREPER posėdyje paskelbė, kad ji bet kuriuo atveju teiks minėtą pareiškimą; taip ji ir pasielgė po dviejų dienų. Tačiau Komisija pabrėžia, kad ji nuolat informavo Tarybą ir tiek, kiek įmanoma, atsižvelgė į išsamias atskirų valstybių narių pateiktas pastabas rengiant raštišką pareiškimą, kurį ji pateikė TJTT.

99. Abipusio lojalaus bendradarbiavimo pareiga pagal ESS 13 straipsnio 2 dalies antrą sakinį taikoma neviršijant kiekvienai institucijai Sutartyse suteiktų įgaliojimų. Todėl pagal šią nuostatą šių įgaliojimų negalima nei padidinti, nei sumažinti [38]. Taigi, kai Sutartyse numatyta, kad Komisija yra kompetentinga veikti be Tarybos pritarimo, Komisijos pareiga bendradarbiauti su Taryba negali būti išplėsta tiek, kad Komisijai būtų kliudoma veikti.

35 — Taip pat žr. mano išvados sujungtose bylose *Parlamentas ir Komisija / Taryb*a, C-103/12 ir C-165/12, EU:C:2014:334 („Žvejyba Venesueloje“), 107 ir 108 punktus.

36 — Europos Parlamentas, kuris pagal ESS 14 straipsnio 1 dalį „<...> vykdo politinės kontrolės ir konsultavimo funkcijas, laikydamasis Sutartyse nustatytų sąlygų“, negali remtis tokia savo kompetencijos išraiška, kad išplėstų savo vaidmenį, atsižvelgdamas į tarptautinius susitarimus, kurie numatyti SESV 218 straipsnyje. Žr. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-658/11, EU:C:2014:2025 („Asmenų, kurie įtariami vykdę piratavimo veiksmus, perdavimas Mauricijuje“), 54 ir 55 punktus.

37 — Žr. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-133/06, EU:C:2008:257 („Pabėgėlių statusas“), 54 punktą ir Sprendimo *Komisija / Taryba*, C-28/12, EU:C:2015:282 („Mišrūs susitarimai“), 41 ir 42 punktus.

38 — Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-48/14, EU:C:2015:91 („radioaktyvių medžiagų byla“) 57 ir 58 punktai.

100. Kaip suprantu, Tarybos ieškinio antrojo pagrindo pirma ir trečia dalys grindžiamos prielaida, kad, teisingai aiškinant SESV 218 straipsnio 9 dalį, Komisijai buvo privaloma gauti išankstinį Tarybos pritarimą, kad galėtų teikti raštiškus pareiškimus TJTT patariamojoje procedūroje, ir jokios konsultacijos ar lojalus bendradarbiavimas negalėjo ištaisyti tokio pažeidimo. Tačiau, jeigu, remiantis mano išvada, pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį Komisijai *nebūtina* gauti tokio išankstinio pritarimo, Komisija negalėjo neįvykdyti savo pareigos lojaliai bendradarbiauti, net jeigu nesiėmė priemonių, kad gautų šį pritarimą.

101. Dėl antros dalies manau, jog turimi faktai rodo, kad Komisija, rengdama pareiškimą, iš tikrųjų konsultavosi su valstybėmis narėmis ir Taryba ir atsižvelgė į jų pastabas (įskaitant pastabas, susijusias su TJTT jurisdikcija) [39], prieš pateikdama raštišką pareiškimą ES vardu per TJTT nurodytą terminą.

102. Dėl minėtų priežasčių darau išvadą, kad ieškinio antrasis pagrindas taip pat atmestinas.

Papildomas klausimas: ESS 17 straipsnio 1 dalis ir SESV 335 straipsnis

103. Jei ESS 16 straipsnio 1 dalis ir SESV 218 straipsnio 9 dalis netaikomos, Tarybos prašymas turi būti atmestas remdamasi tomis nuostatomis, Taryba jau buvo priėmusi atitinkamą poziciją ir ji nebuvo kompetentinga spręsti dėl nagrinėjamo raštiško pareiškimo pateikimo. Bet ar ši išvada taip pat reiškia, kad sprendimas pateikti šį pareiškimą, kaip teigia Komisija, yra tinkamai pagrįstas SESV 335 straipsniu (siejamu su ESS 17 straipsnio 1 dalimi), todėl patenka į Komisijos kompetenciją. O jei SESV 335 straipsnis netaikomas, ar Komisija vis dėlto buvo kompetentinga priimti tą sprendimą pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį? Išnagrinėsiu šiuos klausimus toliau.

104. Kaip suprantu, atitinkama ES pozicija jau yra priimta; tokiu atveju Komisijos užduotis pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį – tą poziciją įgyvendinti, suteikiant jai galią, ir jai atstovauti tarptautinėje arenoje (įskaitant tarptautinius teisminius procesus). Galiausiai, Komisijos uždavinys – remti bendruosius ES interesus ir užtikrinti, kad Sutartys ir priemonės, kurių vadovaudamosi tomis Sutartimis imasi institucijos, būtų taikomos [40].

105. Jei SESV 335 straipsnis, kiek tai susiję su atstovavimu Sąjungai, yra konkreti bendrojo principo, nustatyto ESS 17 straipsnio 1 dalyje, išraiška, SESV 335 straipsnis, siejamas su ESS 17 straipsnio 1 dalimi, suteikia Komisijai kompetenciją spręsti dėl tokių raštiškų pareiškimų, kokie nagrinėjami šioje byloje.

106. Teisingumo Teismas byloje *Reynolds Tobacco* jau yra pripažinęs, kad EB sutarties 282 straipsnis (dabartinis SESV 335 straipsnis), nepaisant tame straipsnyje vartojamos frazės „[k]iekvienoje valstybėje narėje“, „yra bendrojo principo, jog Bendrija yra juridinis asmuo ir dėl to jai atstovauja Komisija, išraiška“ [41]. Teismas toje byloje taip pat rėmėsi tuo, kad Komisija turi užtikrinti, jog Sutarties nuostatos ir priemonės, kurių imamasi vadovaujantis šia Sutartimi, būtų taikomos (EB sutarties 211 straipsnis, dabar ESS 17 straipsnio 1 dalies antras sakinys). Todėl Teisingumo Teismas atmetė apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo [42], kuriame pripažinti nepriimtinais ieškiniai dėl panaikinimo, kuriuos pateikė cigarečių gamintojai dėl Komisijos sprendimo pradėti bylą trečiosios valstybės (JAV) teismuose dėl tariamo šių gamintojų dalyvavimo kontrabandos sistemoje Europos bendrijos teritorijoje. Komisija pradėjo teismo procesą JAV be išankstinio Tarybos pritarimo [43].

39 — Žr. 103–115 punktus, susijusius su Komisijos įgaliojimų pagal SESV 335 straipsnį taikymo sritimi ir apimtimi.

40 — Taip pat žr. Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt./ Komisija*, C-131/03 P („Reynolds Tobacco“), EU:C:2006:541, 94 punktą.

41 — Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. / Komisija*, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 94 punktas.

42 — Sprendimas *Philip Morris International* / Komisija, T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 ir T-272/01, EU:T:2003:6.

43 — Teismas puikiai žinojo apie šį faktą: Taryba specialiai atkreipė į tai dėmesį savo įstojimo į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų paaiškinime.

107. Taigi byloje *Reynolds Tobacco* Komisijos kompetencija pagal minėtas nuostatas buvo nuspręsti, neturint išankstinio Tarybos pritarimo, ar pradėti bylą trečiosios valstybės teismuose ir apibrėžti pateikto teisinio skundo apimtį ir esmę. Teisingumo Teismas, atrodo, sutinka, kad visi tie elementai sudaro Komisijos „atstovavimą“ ES. Mano manymu, tai neabejotinai reiškia, kad Teisingumo Teismas *neprilygino* Komisijos, kaip vienos iš pagrindinių ES politinių institucijų, vaidmens advokato (Komisija), atstovaujančio savo klientui (ES), vaidmeniui.

108. Teismas aiškiai nurodė, kad Komisijos atstovavimas ES nustatytas siekiant suteikti ES teisinį subjektiškumą veikti teismo procese. Priešingai nei Komisija ir Austrijos vyriausybė, neįžvelgiu pagrįstos priežasties, kodėl Komisijos kompetencija atstovauti Sąjungai turėtų skirtis priklausomai nuo teismo, kuriame Sąjunga dalyvauja kaip teismo proceso šalis.

109. Be to, nesu įsitikinusi dėl Tarybos tvirtinimo, kad, priešingai situacijai, susidariusiai byloje *Reynolds Tobacco*, Komisijos pateikti raštiški pareiškimai TJTT nėra susiję su jos, kaip „Sutarčių sergėtojos“, vaidmeniu pagal ESS 17 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.

110. Iš tiesų, JAV pateiktu civiliniu ieškiniu byloje *Reynolds Tobacco* iš esmės siekta gauti kompensaciją iš tabaką gaminančių įmonių dėl jų tariamo dalyvavimo cigarečių kontrabandos sistemoje Europos bendrijoje ir taip išvengti muitų ir PVM mokėjimo. Šiuo atveju Komisija veikė, siekdama apsaugoti muitų sąjungos vientisumą ir Europos bendrijos finansinius interesus [44].

111. Tačiau tai, kad teikdama raštiškus pareiškimus TJTT byloje Nr. 21, Komisija nesiekė panašių neatidėliotinų praktinių padarinių vidaus rinkos veikimui ir ES biudžetui, nereiškia, jog ji veikė nepaisydama savo įgaliojimų pagal ESS 17 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.

112. Pirma, nors TJTT patariamoji procedūra neabejotinai iš esmės skiriasi nuo civilinio ieškinio, kuriuo siekiama finansinės kompensacijos už patirtus nuostolius, abiejose procedūrose gali būti pasiekta rezultatų, kurie turėtų padarinių ES. Todėl abiem atvejais Komisija gali būti priversta imtis „atitinkamų iniciatyvų“ ir „remti bendruosius [ES] interesus“.

113. Antra, pirmosios instancijos teismas jau patvirtino, kad Komisijos, kaip „Sutarčių sergėtojos“, kompetencija apima pareigą užtikrinti tinkamą trečiosios valstybės įsipareigojimų, prisiimtų pagal susitarimą, sudarytą su ES, vykdymą, naudojant priemones, numatytas tame susitarime arba pagal jį priimtuose sprendimuose [45], įskaitant ginčų sprendimo procedūrą [46]. Nematau priežasčių, kodėl atstovavimas tarptautiniuose teisminiuose procesuose negalėtų priklausyti Komisijos kompetencijai.

114. Trečia, TJTT pateikti klausimai prašant patariamosios nuomonės susiję su ES sudaryto tarptautinio susitarimo (UNCLOS), dvišalių ES žuvininkystės susitarimų su trečiosiomis šalimis (pirmiausia su penkiomis SŽK šalimis) ir JT susitarimo dėl žuvų išteklių aiškinimu. Visi šie tarptautiniai dokumentai yra neatskiriama ES teisinės sistemos dalis ir yra privalomi institucijoms. Be to, konkretūs pateikti klausimai yra susiję su sutampančios pakrantės valstybės jurisdikcijos ir vėliavos valstybės jurisdikcijos klausimu, siekiant užtikrinti patikimą jūrų biologinių išteklių apsaugą, ypač kovojant su NNN žvejyba, – tai sritis, kurioje ES priėmė specialius antrinės teisės aktus, remdamasi

44 — Žr. Sprendimo *Philip Morris International / Komisija*, T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 ir T-272/01, EU:T:2003:6, 1–3 punktus.

45 — Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 95 punktas (susijęs su Asociacijos susitarimu su Turkija) ir Nutarties *Mugraby / Taryba ir Komisija*, C-581/11 P, EU:C:2012:466, 68 punktas (dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos bendrijos bei jų valstybių narių ir Libano Respublikos asociaciją, pasirašyto 2002 m. birželio 17 d. Liuksemburge ir patvirtinto Europos bendrijos vardu 2006 m. vasario 14 d. Tarybos sprendimo 2006/356/EB 1 straipsniu (OL L 143, 2006, p. 1)).

46 — Žr. Sprendimo *Kaufring ir kt. / Komisija*, T-186/97, T-187/97, T-190/97–T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97–T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ir T-147/99, EU:T:2001:133, 270 punktą.

galiojančiomis tarptautinėmis taisyklėmis[47]. Faktas, kad, nagrinėjant tokią bylą, gali būti nurodomi papildomi aspektai, susiję su bendraisiais klausimais (šiuo atveju tai TJTT jurisdikcija teikti patariamąsias nuomones ir pateiktų klausimų priimtinumas), yra neatskiriama bet kokios teisinės procedūros dalis.

115. Todėl, manau, SESV 335 straipsnis, siejamas su ESS 17 straipsnio 1 dalies antru sakiniu, Komisijai suteikia tinkamą teisinį pagrindą teikti TJTT pareiškimus žodžiu ir raštu ES vardu.

Išvada

116. Atsižvelgdama į visus išdėstytus argumentus ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 ir 140 straipsnius dėl išlaidų paskirstymo, siūlau Teisingumo Teismui:

— atmesti Europos Sąjungos Tarybos ieškinį,

— nurodyti Tarybai padengti savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas,

— nurodyti Austrijos, Čekijos, Suomijos, Prancūzijos, Graikijos, Lietuvos, Nyderlandų, Portugalijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybėms padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

47 — Žr., pvz., šios išvados 88 punktą.